

İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Cilt / Vol: 7, Sayı/Issue: 3, 2018

Sayfa: 1620-1641

Received/Geliş: Accepted/Kabul:

[26-04-2018] – [08-08-2018]

Türkiye ve ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programlarının Programın Öğeleri Bağlamında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

Halil TAŞ

Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, Teftiş Kurulu

Dr., Ministry of National Education, Inspection Board

Orcid ID: 0000-0002-5219-1123

egitimci1@hotmail.com

Öz

Bu çalışmanın amacı, Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programlarını, programın öğeleri bağlamında karşılaştırmaktır. Araştırmanın veri kaynağını, 2017 Türkiye Anadili Öğretim Programı ile 2007 ve 2010 ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programları oluşturmaktadır. Tarama modeli niteliğinde betimsel bir çalışma olan bu çalışmada veriler, doküman incelemesi yöntemiyle toplanmıştır. Öğretim programları, yatay yaklaşıma uygun olarak karşılaştırılarak aralarındaki benzerlikler ve farklılıklar saptanmıştır. Ulaşılan bulgular sistematik olarak yorumlanmış, bulguların olası nedenleri belirtilirken çok boyutlu ve alanyazın destekli tartışmalar yapılmıştır. Çalışma sonucunda, Türkiye ve ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programları arasında programın öğeleri bağlamında birçok benzerlik bulunduğu; Türkiye Anadili Öğretim Programının daha kapsamlı ve daha detaycı hazırlanmasına karşın, ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programlarında daha kısa ve daha yalın bir tarzın benimsendiği; Türkiye Anadili Öğretim Programının daha merkeziyetçi ve daha şekilci olduğu, ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programlarında ise yerelliğin daha baskın olduğu ve bölgesel farklılıklara daha çok vurgu yapıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı Eğitim, Anadili Öğretim Programı, Programın Öğeleri, Türkiye, Kaliforniya

Comparative Analysis of Turkish and US' California State Native Language Curriculum in the Context of Elements of the Curriculum

Abstract

The aim of this study is to compare Turkey Native Language Education Program with the US' California State Native Language Program in the context of elements of the curriculum. Curriculums. The data source of research constitutes 2017 Turkish Native Language Curriculum and 2007-2010 USA California State Native Language Curriculums. In this research, which is a descriptive study in the nature of screening model, data were collected by the method of document analysis. Curriculums were compared according to the horizontal approach. The similarities and differences between them were also determined. According to this research, Turkish Native Language Curriculum is more extensive and meticulous; USA California State Native Language Curriculums are shorter and leaner; while Turkish Native Language Curriculum is more centralist and more formalist and USA California State Native Language Curriculums focus more on locality and regional differences.

Keywords: Comparative Education, Native Language Curriculum, Curriculum Elements, Turkish, California.

1. Giriş

Kendini tanıma, gizil güçlerinin farkına varma ve bunları açığa çıkarma, kendini ifade edebilme, kendine ve topluma faydalı bir birey olma ancak iyi bir eğitimle olanaklı olabilir. İçinde bulunduğumuz çağın yönelimlerine uygun olarak; sosyal, kültürel ve teknolojik yönlerden daha donanımlı bir nesil yetiştirme isteği, eğitim sistemlerinin temelini oluşturan öğretim programlarını gündeme getirmektedir. Küreselleşmenin arttığı, sınırların hızla ortadan kalkmaya doğru gittiği, iletişim araçlarının insan yaşamının olmazsa olmazları arasına girdiği çağımızda başta sosyal, siyasal ve iktisadi alanlar olmak üzere birçok alanda değişimler yaşanmaktadır (Çağlayan ve Kıratlı, 2017). Bu değişme ve gelişmelerle birlikte eğitim politikalarında, eğitim sistemlerinde, eğitim örgütlerinde ve dolayısıyla eğitim programlarında çeşitli düzenlemelerin yapılması gereksinimi ortaya çıkmaktadır. Çağın yönelimlerine uygun öğretim programları geliştirme ve eğitim sorunlarına etkili çözüm bulma isteği eğitimcileri farklı arayışlara yöneltmektedir. Farklı ülkelerin eğitim programlarını incelemenin ve ülkeler arasında karşılaştırmalar yapmanın da bu arayışlardan biri olduğu söylenebilir.

Geçmişte değişik aralıklarla Türk Eğitim Sisteminde değişme ve yenilenme çalışmaları olmuştur. Bu süreçte, eğitime dair problemlerin başka ülkelerde nasıl çözüme kavuşturulduğu, başka ülkelerde eğitimde yenilenme ve değişme sürecinin nasıl yönetildiği konuları üzerinde durulmuş ve bu konularla ilgili olarak bazen yurt dışına heyetler gönderilmiş, bazen de diğer ülkelerden uzmanlar Türkiye'ye davet edilmiştir. Ancak eğitim sistemini geliştirmeyi amaçlayan bu arayışlar, dışarıyı taklit etmekten veya dışarıyı Türkiye'ye uyarlamaktan öteye geçemeyen kısa vadeli çözümler olarak kalmıştır (Erdoğan, 2003). Bu bağlamda, eğitim sistemlerini bir bütün olarak her boyutuyla irdeleyen ve ülkelerin eğitime ilişkin deneyimlerini ortaya koyan karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının, Türk Eğitim Sistemi'nde yapılacak yeniliklerin daha tutarlı ve daha temelli olmasına katkı sağlayacağı söylenebilir.

Karşılaştırmalı eğitim, farklı toplumlarda, ülkelerde, bölgelerde ve tarihi çağlarda tatbik edilen, eğitim sistemlerini bazen bir bütün olarak bazen de birkaç boyutuyla mukayese ederek benzer ve farklı yönlerini saptayıp, bunlardan eğitim politikasında, eğitim planlamasında ve eğitim yenilenmelerinde yararlanan bir bilim dalıdır (Ergün, 1985). Karşılaştırmalı eğitim, toplumlarda var olan eğitim sorunlarını ve bu sorunları ortaya çıkaran sebepleri, diğer toplumlarda benzer öğelere değinerek belirleyen bir alan olarak tanımlanabilir (Demirel, 2000). Yabancı eğitim sistemlerinin ve toplumların daha detaylı anlaşılmasına katkı sunarak idarecilere ve siyasi karar vericilere yol gösteren karşılaştırmalı eğitim, geçmişi ve bugünü anlamada ve gelecekteki eğitim sistemlerini kurgulamada önemli rol üstlenir (Noah, 1984). Karşılaştırmalı eğitimi, farklı eğitim sistemlerinin

benzerlik ve farklılıklarını saptayan, benzer problemlere benzer çözüm yolları üreten bir çalışma alanı olarak tanımlamak mümkündür (Çubukçu, Yılmaz ve İnci, 2016). Özünde bir düşünme ve düşünceyi geliştirme yöntemi olan karşılaştırma, bir şeyin diğerine üstünlüğünün ya da ondan düşüklüğünün gösterilmesi, bilinenle karşılaştırılarak bilinmeyen öğrenilmesi, görünürde birbirine benzemeyen iki şeyin gerçekte ne kadar benzer ya da benzemez olduklarının saptanması açısından önemli yararlar sağlar (Balcı, 2015). Ülkelerin öğretim programlarının karşılaştırılması, ülkelerin eğitim sorunlarına karşı aldıkları önlemlerin ve çözüm yollarının anlaşılması, farklı ülkelerin başarı yollarının keşfedilmesi, denenmiş ve sağlaması yapılmış program ve sistemlerin örnek alınması açısından yarar sağlar (Yaman ve Göçen, 2018). Sağlam'a (1999) göre karşılaştırmalı eğitimin önemi, bir ülkenin eğitime ilişkin deneyimlerinin, diğer ülke(ler) için bir çeşit örnek olay niteliği taşıyor olmasından kaynaklanmaktadır.

Hedef, içerik, eğitim durumları ve ölçme-değerlendirme olmak üzere dört temel öğeden oluşan ve uygulayıcılar tarafından bir kılavuz olarak kullanılan öğretim programı (Yazıcı ve Koca, 2008); öğrenen bireye, okulda ve okul dışında planlanmış faaliyetlerle sağlanan öğrenme yaşantıları örüntüsüdür (Demirel, 2017). Bulunduğu çağın özelliklerini yansıtarak ürün ortaya koyan öğretim programı, aynı zamanda bir toplumda çağın gerektirdiği niteliklere sahip insan tipinin yetiştirilmesine de aracılık eder (Doğanay, 2005). Öğretim programları, bir ülkenin kalkınmasını ve gelişmesini doğrudan etkileyen, geleceğini belirleyen, insanların geleneklerini ve çağdaş değerlerini uyum içinde kaynaştıran, gelişmiş ve gelişmekte olan bütün ülkelerin üzerinde büyük bir duyarlılıkla durdukları eğitim sürecinin çok önemli öğeleridir (Çağlar, 2006).

Öğretim programları; amaç, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme-değerlendirme öğelerinin birleşiminden oluşmaktadır (Demirel ve Kaya, 2012; Çelik, 2006). Öğretim programlarının bu öğeleri arasında yakın bir ilişki olduğundan, bu öğelerin herhangi birinde oluşan bir sorun bütün programı etkiler (Demirel, 2017). Hedefler, planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla bireye kazandırılması kararlaştırılan istendik özelliklerdir (Demirel, 2017). İçerik, bireye hangi bilgilerin verileceği ve bu bilgilerin ne şekilde düzenleneceği konularını kapsar (Çağlayan ve Kıratlı, 2017). Öğrencilere istenilen davranışların kazandırılmasını sağlayan öğrenme yaşantılarının düzenlendiği süreç boyutu, yani "Nasıl öğretilim?" sorusu, programın eğitim durumları ögesini ifade etmektedir (Demirel, 2017). Bütün öğretim programlarında, belirlenen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını tespit edebilmek için ölçme ve değerlendirme faaliyetine gereksinim duyulmaktadır (Mamur, 2011). Öğrencilere istendik davranışların aktarılıp

aktarılmadığı konusunda bir yargıya varma süreci, öğretim programının ölçme-değerlendirme ögesini oluşturmaktadır (Demirel, 2017).

Anadili öğretimi, öğrencilerin günlük yaşam deneyimlerini merkeze alan anlama ve anlatma becerilerinin geliştirilmesini hedeflediğinden (Yaman ve Göçen, 2014); anadili öğretimi dersi, sadece bir bilgi aktarma dersi değil; hayat boyu gereksinim duyulan temel dil becerilerinin kazandırılmasını sağlayan bir beceri edinme süreci olarak işlev görmektedir (Yaman ve Demirtaş, 2013). Yapısı ve işlevleri nedeniyle anadili öğretim dersleri, okuldaki ana ders olarak kabul edilmekte ve bu dersteki başarı öğrencilerin diğer derslerindeki başarısını ve yaşam kalitesini etkileyebilmektedir (Demirbaş, 2007). Bu nedenle anadili öğretimi her ülkede eğitim sisteminin en öncelikli ve en temel görevlerinden biridir.

2017-2018 öğretim yılında sadece 1, 5 ve 9. sınıflarda, 2018-2019 öğretim yılında ise tüm sınıflarda uygulanacak olan Türkiye Anadili Öğretim Programı [Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)] 02 Mayıs 2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir (MEB, 2017). Amerikan Eğitim Sistemi, eğitimi yerel yönetimlere (eyaletlere) devretmiş bir sistem olduğundan, Amerika'da teorik olarak 50'nin üzerinde farklı eğitim sistemi ve öğretim programı bulunduğu söylenebilir (Güçlü ve Bayrakçı, 2004). ABD Kaliforniya Eyaleti'nde kamu okullarında okutulan ve 1997 yılında geliştirilmiş olan İngilizce Dil Sanatları Dersi Öğretim Programı 2007 yılında güncellenmiştir. Mezkûr programdaki ilk okuma yazma öğretimine ilişkin kazanım ve içeriğe yönelik standartların geliştirilmesi çalışması 2009 yılının sonlarına kadar devam etmiş (CDE, 2009), ABD merkezi yönetimi tarafından 2010 yılında, yenilenmiş kazanımların ve standartların yer aldığı yeni bir anadili öğretim programı geliştirilerek uygulamaya konmuştur (CCSO, 2010).

Güçlü ekonomisi, anayasası gereği eyalet gelirlerinin önemli bir kısmını eğitime ayırması ve köklü üniversitelere sahip olması, Kaliforniya Eyaleti'nin Amerika Eğitim Sistemi'nde önemli bir konumda olmasını sağlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) yüzölçümü olarak üçüncü, nüfus olarak ise en kalabalık eyaleti olan Kaliforniya'nın, ülke olması halinde, ABD, Çin, Japonya, Almanya, İngiltere, Brezilya ve Fransa'nın ardından dünyanın en güçlü ekonomisine sahip 8'inci ülkesi olacağı düşünülmektedir (Akkuş, 2012). Türkiye'de eğitim sisteminin yapısı ve özellikle program geliştirme çalışmaları, 1924 yılında Türkiye'ye çağrılan John Dewey'nin kaleme aldığı raporlar doğrultusunda şekillendiğinden, Türk Eğitim Sistemi'nde Amerikan etkisinin yadsınamayacak bir ağırlıkta olduğu söylenebilir (Demirel, 1992; Dewey, 1939; Okur, 2005; Tarman, 2011). Ayrıca, Türkiye Anadili Öğretim Programlarının ABD dil öğretim programlarına öykündüğü de ileri sürülmektedir (Çebi ve Durmuş, 2012). ABD'nin Türkiye'nin önemli bir müttefiki olması (Özata, 2017), Türk Eğitim Sistemi'nin, Cumhuriyet'in ilk yıllarından günümüze Amerikan Eğitim Sistemi'nin etkisinde kalmış olması ve Kaliforniya'nın ifade edilen güçlü

yönlerinin bulunması, bu çalışmada Kaliforniya Eyaleti'nin karşılaştırılacak eyalet olarak belirlenmesinde etkili olmuştur.

Ayrıca, ABD'nin sosyal, siyasal, kültürel, teknolojik ve ekonomik alandaki gelişmişliğinin yanı sıra uluslararası sınavlarda gösterdiği başarı da karşılaştırmada bu ülkenin eyaletlerinden birinin seçilmesinde etkili olmuştur. Şöyle ki: ABD, 2015 PISA sınavında okuma becerileri bölümünde aldığı 497 ortalama puan ile OECD ülkelerinin 493 olan ortalama puanını geçmiş, sınava katılan 72 ülkenin 460 olan ortalama puanını ise fazlasıyla aşmıştır. Türkiye, bu sınavda okuma becerileri bölümünde aldığı 428 ortalama puanla hem OECD ülkelerinin hem de sınava katılan 72 ülkenin genel ortalamasının altında kalmıştır (PISA, 2015). Ülkeler genellikle öğrencilerinin bilgi ve beceri düzeylerini projeye katılan diğer ülkelerdeki öğrencilerle karşılaştırarak ülkenin eğitim kalitesini yükseltmek ve eğitim sisteminin güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirlemek amacıyla PISA sonuçlarını kullanmaktadırlar. Bundan dolayı, PISA sınavlarında birçok ülkeye göre daha yüksek başarı gösteren ABD'nin önemli bir eyaletinin anadili öğretim programının incelenmesi, Türkiye'deki anadili öğretim programının planlanması, hazırlanması ve yürütülmesi adına önemli veriler elde edilmesini sağlayabilir.

Yapılan alanyazın taramasında, Türkiye'de bazı karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının yapıldığı görülmektedir. Alanyazında, eğitim sistemlerinin, öğretim programlarının ve öğretmen yetiştirme sistemlerinin bir bütün olarak karşılaştırıldığı birçok çalışma bulmak olanaklıdır. Türkoğlu (1984), Türkiye ve Fransa lise programlarını karşılaştırmalı olarak incelerken; Ültanır (1994), dikey yaklaşımla, Alman, Avusturya ve Türk eğitim sistemlerini karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Kara (2001) yaptığı çalışmada, Türk ve Fransız eğitim sistemlerini karşılaştırmış; Topbaş (2001) ise Türkiye ve Fransa'daki sınıf öğretmeni yetiştirme programlarını karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Mermut (2005) yaptığı çalışmada, Almanya, Avusturya, İtalya, Finlandiya ve Türkiye'deki İngilizce öğretmeni yetiştirme programlarını karşılaştırırken; Altıntaş ve Görgen (2014), Türkiye ve Güney Kore'de uygulanan ilkökul ve ortaokul matematik öğretim programlarını programın öğeleri açısından karşılaştırmıştır. Harmancı (2015) tarafından, ABD ve Türk Eğitim Sistemleri karşılaştırmalı olarak incelenirken; Çebi ve Durmuş (2012) tarafından, Türkiye İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ile ABD Massachusetts İngilizce Eğitimi Çerçeve Programı karşılaştırılmıştır. Halat ve Coşkun (2017) tarafından yapılan çalışmada, Kanada'nın British Columbia Eyaleti ve Türkiye'deki anadil öğretim programları karşılaştırılırken; Erdoğan ve Gök (2011) tarafından yapılan çalışmada, Türkiye, Finlandiya ve İrlanda anadili öğretim programları karşılaştırılmıştır. Güzel, Karataş ve Çetinkaya (2010)

tarafından yapılan çalışmada, Türkiye, Almanya ve Kanada'nın ortaöğretim matematik öğretim programları karşılaştırmalı olarak incelenirken; Padem (2016) tarafından yapılan çalışmada, Türkiye ve Avustralya'nın ilkokul 1. sınıf anadil öğretimi karşılaştırılmıştır.

Alanyazında, Türkiye ve ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programlarının programın öğeleri bağlamında karşılaştırılmasına yönelik bir çalışma yer almadığından, bu çalışmanın alanyazına önemli ölçüde katkı sağlayacağı ve ileride yapılacak program geliştirme/yenileme çalışmalarına kaynaklık edebileceği düşünülmektedir. Bu çalışmanın sonuçlarının, geçmişte yapılan ve gelecekte yapılacak olan diğer araştırma sonuçlarıyla birleştirilerek, program geliştirme sürecine önemli bir veri oluşturacağı umulmaktadır. Ayrıca, çalışmaya konu olan programın 2017-2018 öğretim yılında sadece 1, 5 ve 9. sınıflarda uygulamaya konduğu ve 2018-2019 öğretim yılında bütün sınıflarda uygulanacağı düşünüldüğünde; yeni uygulamaya konmuş ve henüz bütün sınıflarda uygulanmaya başlamamış olan bir programın; eğitim başta olmak üzere, birçok alanda dünyada söz sahibi olan bir ülkenin öğretim programıyla karşılaştırılarak değerlendirilmesi ve uygulama öncesi gerekli önlemlerin alınması açısından önemlidir.

Dünya Bankası 2015 yılı Türkiye raporunda, Türkiye'deki 15 yaş grubu öğrencilerin yaklaşık %22'sinin okuduklarını analiz edecek ve anlayabilecek düzeyde iyi okuyamadıkları belirtilmiştir (Padem, 2016). Tüm dünyada anadil eğitimi üzerine ciddi çalışmalar yapıldığı bir çağda, uluslararası alanda ülkemizin gösterdiği düşük performans, bu konuda yeniden düşünmemiz ve gerekli önlemleri almamız gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu çalışma, Türkiye Anadili Öğretim Programı'nın, eğitimde uluslararası ölçekte iyi performans sergileyen bir ülkenin/eyaletin anadili öğretim programıyla kapsamlı olarak karşılaştırılıyor olması açısından önem taşımaktadır. Bu çalışma, ülkemizdeki anadil öğretim programının güçlü ve zayıf yönlerini tespit etmesi, eğitim başta olmak üzere uluslararası alanda başarılı işlere imza atan ülkeler arasındaki konumumuzu belirlemesi ve program geliştirme faaliyetlerinden sorumlu kişi ve kurumlara detaylı ve farklı bir bakış açısı kazandırması bakımından önemli bulunmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, 2017 Türkiye Anadili Öğretim Programı ile 2007 ve 2010 ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programlarını, programın öğeleri bağlamında karşılaştırmaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı, *hedef* ögesi bakımından ne tür benzerlikler ve farklılıklar göstermektedir?
2. Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı, *içerik* ögesi bakımından ne tür benzerlikler ve farklılıklar göstermektedir?

3. Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı, *öğrenme-öğretme süreci* ögesi bakımından ne tür benzerlikler ve farklılıklar göstermektedir?

4. Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı, *ölçme ve değerlendirme* ögesi bakımından ne tür benzerlikler ve farklılıklar göstermektedir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programlarını programın öğeleri bağlamında karşılaştırmayı amaçlayan bu çalışma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Karasar'a (2016) göre, geçmişte olan veya halen devam eden bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan tarama modelinde, araştırmaya konu olay, birey veya nesne, kendi şartları içinde ve olduğu gibi tanımlanır. Karşılaştırmalı taramalarda öncelikle her iki durum belli değişkenler açısından ortak ölçeklere dayalı olarak detaylı bir şekilde betimlenir; daha sonra ise yapılan bu betimlemeler karşılaştırılarak benzerlik ve farklılıklar ortaya konur. Son aşamada ise ulaşılan sonuçlar yorumlanır ve gerektiğinde iyileştirme/geliştirmeye dönük öneriler geliştirilir (Karasar, 2016).

2.2. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veriler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemiyle toplanmıştır. Araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan doküman incelemesi tekniğinde (Yıldırım ve Şimşek, 2016), araştırmaya konu olan olay kendi şartları içinde ve olduğu gibi tanımlanır (Karasar, 2016).

Araştırmanın veri kaynağını, 2017 Türkiye Anadili Öğretim Programı (Türkçe Dersi Öğretim Programı) ile 2007 ve 2010 ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programları (İngilizce Dersi Öğretim Programı) oluşturmaktadır. 2017 Türkiye Anadili Öğretim Programı (Türkçe Dersi Öğretim Programı) 2 Mayıs 2017 tarihinde kabul edilerek uygulamaya konan yeni bir programdır. ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı ise 1997 yılında oluşturulan ve en son 2007 yılında güncellenen çerçeve programdır. Anadili öğretim programlarında konu başlıkları yerine kazanımlar yer aldığından, programların içerik ögesi kazanımlar bazında karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmada ise, ABD merkezi yönetimi tarafından 2010 yılında yayımlanan ve yenilenmiş kazanımların ve standartların yer aldığı program (Common Core State Standards for English Language Arts) kullanılmıştır. Kazanımların karşılaştırılmasında ilkökul 4. sınıf esas

alınmıştır. Ayrıca, konuyla ilgili mevzuat, tez, kitap, dergi, tebliğ, makale gibi basılı materyaller ile internet yoluyla ulaşılabilen bilgi kaynakları da araştırmacının ikincil veri kaynaklarını oluşturmaktadır.

Araştırmaya konu dokümanlar; dokümanlara ulaşma, dokümanların orijinalliğinin kontrol edilmesi, dokümanları anlama, veriyi çözümlenme ve kullanma (Yıldırım ve Şimşek, 2016) aşamalarına uygun olarak incelenmiş ve elde edilen veriler ilişkisel olarak sunulmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Karşılaştırmalı eğitim araştırmalarında yatay, dikey, problem çözme, örnek olay, tanımlayıcı, açıklayıcı ve değerlendirici olmak üzere farklı araştırma yaklaşımları bulunmaktadır (Çubukçu, Yılmaz ve İnci, 2016). Bu araştırmada, karşılaştırmalı eğitim yaklaşımlardan yatay yaklaşım kullanılmıştır. Yatay yaklaşımda eğitim sistemlerindeki tüm boyutlar tek tek ele alınıp o döneme ait tüm değişkenler yan yana getirilerek farklılıklar ve benzerlikler tespit edilmeye çalışılır (Demirel, 2000; Şahin, 2007; Ültanır, 2000). Bu çalışmada, anadili öğretim programları, yatay yaklaşıma uygun olarak programın öğeleri değişkenleri bağlamında yan yana getirilmiş ve aralarındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya konmuştur.

Verilerin analizi aşamasında, öncelikle ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programlarının, araştırmacının alt amaçlarını oluşturan sorulara yanıt olabilecek kısımları Türkçeye çevrilmiş ve yapılan bu çevirinin, birbirinden habersiz iki çevirmen tarafından orijinal dokümanlarla karşılaştırılarak kontrol edilmesi sağlanmıştır.

Programın öğeleri bağlamında incelenen öğretim programları, araştırmacının amacı ve alt amaçlarına göre karşılaştırılmış, karşılaştırma sonucunda ulaşılan bulgular doğrultusunda benzerlikler ve farklılıklar tablolandırılarak sunulmuştur. Verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgular, eleştirel bir yaklaşımla sistematik olarak yorumlanmış, bulguların olası nedenleri belirtilirken çok boyutlu düşünülmüş ve ilgili alanyazın sonuçlarıyla destekli tartışmalar yapılmıştır. Bulguların yorumlanmasında, sonuç ve tartışmalarda aşırı genellemelerden kaçınılmış, keskin bir dil yerine olasılık içeren esnek bir dil kullanılmış ve geliştirilen önerilerin araştırma bulgularına dayalı olmasına özen gösterilmiştir.

3. Bulgular

1. Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Program'ının, Hedef Ögesi Bağlamında Karşılaştırılması

Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Program'ının Hedef Ögesi açısından ne tür benzerlikler ve farklılıklar gösterdiği Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Türkiye ve Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın Hedef Ögesi Açısından Benzerlikleri ve Farklılıkları

Hedefler	
Türkiye Anadili Öğretim Programı	Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı
-Dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi, -Türkçeyi kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması, -Okuduğu, dinlediği/izlediğinden hareketle, dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması, -Okuma-yazma sevgisi ve alışkanlığını kazanmalarının sağlanması, -Duygu ve düşünceleri ile görüş veya tezlerini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerinin sağlanması, -Millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal değerlere önem vermelerinin sağlanması, -Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla estetik ve sanatsal değerleri fark etmelerinin ve içselleştirmelerinin sağlanması,	-Anlayarak ve akıcı bir şekilde okumak. -Farklı toplumlara, dönemlere ve düşüncelere ait edebi eserleri okumak ve anlamak. -Etkili bir iletişim kurmak ve kendi duygu, düşünce ve görüşlerini iletmek için yazmak - Farklı durumlarda bilgiyi anlama, sınıflandırma, düzenleme, değerlendirme ve sunma amacıyla etkili dinlemek ve konuşmak -Bilgiyi elde etmek, değerlendirmek ve iletmek için dili etkili olarak kullanmak

Tablo 1 incelendiğinde; Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın dinleme, okuma, konuşma ve yazma temel dil becerilerini geliştirmeyi ve bu becerileri anlama, anlatma ve iletişim kurma amaçlı olarak etkili bir şekilde kullanmayı hedefledikleri, ayrıca her iki programın da diğer toplumlara ait eserlerin fark edilmesini, okunmasını, anlaşılmasını amaçladıkları görülmektedir. Yapılan incelemede, Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda hedeflerin daha uzun, kapsamlı ve iddialı cümlelerle ifade edilmesine karşın, ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nda hedeflerin ifade edilmesinde daha kısa, öz ve yalın bir tarzın benimsendiği görülmektedir. Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda millî, manevi, ahlaki,

tarihî, kültürel, sosyal değerlerin güçlendirilmesine vurgu yapılırken, ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nda bu anlamda bir değinmeye rastlanmamaktadır.

2. Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın İçerik Öğesi Bağlamında Karşılaştırılması

Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın İçerik Öğesi açısından ne tür benzerlikler ve farklılıklar gösterdiği Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Türkiye ve Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın İçerik (kazanım) Öğesi Açısından Benzerlikleri ve Farklılıkları

İçerik (Kazanımlar)	
Türkiye Anadili Öğretim Programı	Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı
<p style="text-align: center;"><i>Dinleme/İzleme</i></p> <p>-Görselden/görsellerden hareketle dinleyeceği/izleyeceği metnin konusunu ve metinde geçen bilmediği kelimelerin anlamlarını tahmin eder.</p> <p>-Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu, ana fikrini/ana duygusunu belirler, farklı başlıklar önerir.</p> <p>-Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir.</p> <p>-Dinleme stratejilerini uygular.</p> <p>-Konuşmacının sözlü olmayan mesajlarını kavrar.</p> <p style="text-align: center;"><i>Konuşma</i></p> <p>-Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.</p> <p>-Hazırlıklı ve Hazırlıksız konuşmalar yapar.</p> <p>-Konuşma stratejilerini uygular.</p> <p>-Sınıf içindeki tartışma ve konuşmalara katılır.</p> <p>- Konuşmalarında dilimize henüz yerleşmemiş yabancı sözcüklerin Türkçelerini kullanır.</p> <p style="text-align: center;"><i>Okuma</i></p> <p>-Noktalama işaretlerine, vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek sesli ve sessiz okur.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Dinleme/Konuşma</i></p> <p>-Anlamayı sağlayıcı bir dikkatle dinler</p> <p>-Düşündürücü sorular sorar ve sorulara ayrıntılı cevaplar verir.</p> <p>-Sunum yapar, mesajlarını kanıtlarla destekler ve önemli fikirleri vurgular.</p> <p>-Konuşmalardaki bölgesel ve kültürel farklılıkları ayırt eder.</p> <p>-Dinleyicilerin önemli düşünceleri ve kanıtları anlaması için rehberlik eden etkili girişler yapar ve etkili sonuçlar sunar.</p> <p>-Ayrıntıları, örnekleri, anekdotları ve deneyimleri, bilgiyi açıklamak ya da aydınlatmak için kullanır.</p> <p>-Dinleme ve konuşma stratejilerini uygular.</p> <p>-Hikâye edici ya da bilgilendirici metinleri sunar.</p> <p>-Düzgün diksiyon, tempo, ses, ve ifade kullanarak, kısa şiirleri, tiyatral diyalogları, monologları ezbere okur.</p> <p style="text-align: center;"><i>Okuma</i></p> <p>-Sözcüklerin kök, türeme, eş anlam, zıt anlam ve deyim bilgilerini dikkate alır.</p> <p>-Hikâye edici ve açıklayıcı bir</p>

<p>-Farklı yazı karakterleri ile yazılmış yazıları okur.</p> <p>-Okuma stratejilerini uygular.</p> <p>-Zıt anlamlı, eş anlamlı ve eş sesli sözcükleri bulur ve ayırt eder.</p> <p>-Okuduğu metindeki gerçek, mecaz ve terim anlamlı sözcükleri, deyim ve atasözlerini belirler.</p> <p>-Öyküleyici ve bilgi verici metinleri oluşturan öğeleri tanır.</p> <p>-Metindeki gerçek ve hayalî öğeleri ayırt eder.</p> <p>-Okudukları ile ilgili çıkarımlar yapar.</p> <p>-Kısa ve basit dijital metinlerdeki mesajı kavrar, medya metinlerini değerlendirir.</p> <p style="text-align: center;">Yazma</p> <p>-Şiir yazar.</p> <p>-Bir işin işlem basamaklarına ilişkin yönergeler yazar.</p> <p>-Hikâye edici ve bilgilendirici metin yazar.</p> <p>-Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır, sayıları doğru yazar.</p> <p>-Yazma stratejilerini uygular</p>	<p>metni, düzeye uygun hızda, tempo ve tonda, doğru ve akıcı olarak okur.</p> <p>-Yeni bilgi ve hipotezleri, bilinen fikir ve bilgilerle test eder, karşılaştırmalar yapar, sebep sonuç ilişkisi kurar.</p> <p>-Fantezi, fabl, mit, destan, peri masallarını içeren farklı hayali formların yapısal farklarını tarif eder.</p> <p style="text-align: center;">Yazma</p> <p>-Çok paragraflı kompozisyon yazar.</p> <p>-Hızlı, okunaklı ve imla kurallarına uygun yazar</p> <p>-Temel klavye becerilerini ve bilgisayar teknolojisini kullanarak yazar.</p> <p>-Yazma stratejilerini uygular</p> <p>-Öykü ve şiir ve bilgi raporları yazar</p> <p>-Yazma ve konuşmada düzenli ve düzensiz fiilleri, zarfları, sıfatları, edatları ve bağlaçları belirleyip kullanır.</p>
---	---

Yakın ve benzer kazanımların birleştirilerek ifade edildiği Tablo 2 incelendiğinde; Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda temel dil becerilerinin dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma olarak sıralandığı, ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nda ise temel dil becerilerinin dinleme/konuşma, okuma ve yazma olarak sıralandığı görülmektedir. Her iki programda da akıcı ve doğru okumanın, yazmanın ve konuşmanın önemsendiği; etkili dinlemenin, doğru telaffuzun, gerek okumada ve gerekse yazmada imla kurallarına uymanın, şiir okuma ve yazmanın, temel dil becerilerine ilişkin stratejilerin uygulanmasının ortak konular olduğu görülmektedir. Her iki programda da temel dil becerilerinin edinilmesi sürecinde teknolojiden yararlanmanın önemsendiği, Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda dijital okuma ve medya okur-yazarlığının yer aldığı, ABD Kaliforniya Anadili Öğretim Programı'nda ise bilgisayar kullanımının ve yazarken klavye kullanımının yer aldığı görülmektedir.

Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda bölgesel veya kültürel dil farklılıkları yer almazken, ABD Kaliforniya Anadili Öğretim Programı'nda, bölgesel ve kültürel dil farklılıklarına dikkat çekildiği görülmektedir.

3. Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın Öğrenme-Öğretme Süreçleri Bağlamında Karşılaştırılması

Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın öğrenme-öğretme süreçleri açısından ne tür benzerlikler ve farklılıklar gösterdiği Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Türkiye ve Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın Öğrenme-Öğretme Süreçleri Açısından Benzerlikleri ve Farklılıkları

Öğrenme-Öğretme Süreci	
Türkiye Anadili Öğretim Programı	Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı
<ul style="list-style-type: none">-Öğrenme öğretme süreci planlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulmalıdır.-Öğrenme-öğretme süreci, öğrenci merkezli olarak oluşturulmalıdır.-Öğrenme-öğretme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden yararlanılmalıdır.-Öğrenme-öğretme süreci, çağdaş öğrenme-öğretme yöntem, teknik ve stratejilerine uygun olarak planlanmalıdır.-Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler için "Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.-Öğrenme-öğretme süreci etkinlik temelli oluşturulmalıdır.-Dersin işlenişinde ve uygulamalarda bilgisayar, televizyon, etkileşimli tahta, genel ağ, EBA içerikleri vb. etkin olarak kullanılmalıdır.	<ul style="list-style-type: none">-Dil öğretiminde öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.-Dil öğretimi öğrenci merkezli ve öğrenci katılımlı olarak planlanmalıdır.-Güncel öğretim yöntem, teknik ve stratejileri uygulanmalıdır.-Özel gereksinimleri olan, yetersizlik ve başarısızlık riski olan öğrencilere içerik sunumunda zengin yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.-Öğrenme-öğretme sürecinde çoklu öğrenme ortamları kullanılmıştır.-Dil öğretimi ayrı bir disiplin olarak değil diğer disiplinlerle iç içe ve bağlantılı olarak ele alınmalıdır.-Dil öğretiminde iletişim araçlarından ve sosyal medya araçlarından yararlanılmalıdır.

Tablo 3 incelendiğinde; Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın; öğrenme-öğretme sürecinin öğrenci merkezli olarak oluşturulması, öğrenme-öğretme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden yararlanılması, öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınması, görsel ve işitsel araçların

kullanılması, çağdaş öğrenme-öğretme yöntem, teknik ve stratejilerinin kullanılması konularında benzerlik gösterdikleri görülmüştür. Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlanması uygulamasına ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nda rastlanmamakla birlikte bu programda özel gereksinimleri olan, yetersizlik ve başarısızlık riski olan öğrencilerin öğretiminde zengin yöntem ve tekniklerin kullanılmasının önerildiği görülmektedir. Ayrıca Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda görsel ve işitsel iletişim araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde kullanılmasının önerildiği, ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nda ise dil öğretiminde iletişim araçlarının yanı sıra sosyal medya araçlarından da yararlanılmasının önerildiği görülmektedir.

4. Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın, Ölçme ve Değerlendirme Ögesi Bağlamında Karşılaştırılması

Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın, Ölçme ve Değerlendirme ögesi açısından ne tür benzerlikler ve farklılıklar gösterdiği Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Türkiye ve Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın Ölçme ve Değerlendirme Ögesi Açısından Benzerlikleri ve Farklılıkları

Ölçme ve Değerlendirme	
Türkiye Anadili Öğretim Programı	Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı
<ul style="list-style-type: none"> -Ölçme ve değerlendirme faaliyetleri, öğretim öncesi, öğretim esnası ve öğretim sonrası olmak üzere ve devamlı yapılmalıdır. -Ölçme ve değerlendirme, süreç ve sonuç odaklı performans temelli bir yaklaşımla yapılmalıdır. -Güncel ölçme ve değerlendirme yöntem, teknik ve stratejileri kullanılmalıdır. -Ölçme-değerlendirme sürecinde bireysel farklılıklar dikkate alınmalıdır. -Ölçme ve değerlendirme sürecinde kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı ve değerlendirme ölçeği şeklinde yapılandırılmış gözlem 	<ul style="list-style-type: none"> -Öğretim süreci öncesinde, öğretim sürecinde ve öğretim süreci sonunda ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır -Süreç ve performans değerlendirmesi esas alınmalıdır. -Farklı ve güncel ölçme ve değerlendirme araç-gereçleri, yöntem ve teknikleri kullanılmalıdır. -Ölçme ve değerlendirme sürecinde öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır. - Ölçme ve değerlendirmede, okulun bulunduğu yerin hedefleri, bölge ve eyalet standartları dikkate alınmalıdır.

formlarından yararlanılmalıdır. -Yapılacak sınavlar, öğrencilerin çıkarımda bulunma, eleştirel düşünme, çözümlenme, görsel okuma, akıl yürütme becerilerini kullanmaları ve geliştirmelerine katkı sağlayıcı olmalıdır. -Dil becerilerinin değerlendirilebilmesi için eğitim öğretim yılı sürecinde öğrenci ürün dosyaları ile elektronik portfolyolardan yararlanılmalıdır.	-Ölçme ve değerlendirme faaliyetleri, özel eğitime gereksinim duyan veya risk altında olan öğrencileri belirlemek için de kullanılmalıdır. -Öğrencilerin gelişme düzeylerini belirleyici değerlendirmenin yanı sıra toplumsal değerlendirme de yapılmalıdır. -Öğrencilerin çalışmalarını içeren öğrenci ürün dosyaları performans gelişiminin değerlendirilmesinde kullanılmalıdır.
--	---

Tablo 4 incelendiğinde; Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın; ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin öğretim süreci öncesinde, öğretim sürecinde ve öğretim süreci sonrasında yapılması, ölçme ve değerlendirmenin süreç ve sonuç odaklı yapılması, ölçme ve değerlendirme sürecinde güncel ölçme ve değerlendirme yöntem, teknik ve stratejilerinin kullanılması, öğrenci ürün dosyalarından yararlanılması, ölçme ve değerlendirme sürecinde bireysel farklılıkların dikkate alınması konularında benzerlik gösterdikleri görülmektedir. ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nda, ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinde, okulun bulunduğu yerin hedeflerinin, bölge ve eyalet standartlarının dikkate alınması önerilirken, Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda bu anlamda bir öneri yer almamıştır. ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nda ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin, özel eğitime gereksinim duyan veya risk altında olan öğrencileri belirlemek için de kullanılacağı belirtilirken, Türkiye'de bu öğrencilerin tanınmalarının yapıldığı kurumların farklı olmasından dolayı Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda böyle bir ölçme ve değerlendirme önerisi yer almamaktadır. ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nda toplumsal değerlendirmeden söz edilirken, Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda toplumsal değerlendirme adı altında bir değerlendirmeye yer verilmediği görülmektedir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenmiş olan alt amaçlara ilişkin verilerin analizi sonucunda ortaya konan bulgulardan hareketle aşağıdaki sonuçlara ulaşılmış ve ulaşılan bu sonuçlar doğrultusunda öneriler geliştirilmiştir.

Türkiye ve ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programlarının, temel dil becerilerini geliştirmeyi ve bu becerileri anlama, anlatma ve iletişim

kurmada etkili olarak kullanmayı amaçlama başta olmak üzere birçok yönden benzer özellikleri bulunmasına rağmen ülkelerin siyasi, sosyal ve kültürel ayrılıklarından kaynaklanan birçok farklılıkları da bulunmaktadır. Milli ve manevi değerleri önceleyen bir toplumsal yapıya ve tarihsel geçmişe sahip olması, Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal değerlerin güçlendirilmesine vurgu yapılmasını sağlarken, daha seküler, daha bireyci ve daha rasyonel toplumsal yapısı nedeniyle ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nda bu anlamda bir amaçsal değinmeye rastlanmamaktadır. Öğretim programlarının ait oldukları toplumların kültürel, sosyal ve siyasal özelliklerini yansıtmamaları beklenemez. Dolayısıyla Türkiye Anadili Öğretim Programı'nın ülkenin sosyal, kültürel ve siyasal özelliklere ve taleplerine uygun olarak milli ve manevi değerleri incelemesi beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Ancak çağımızda, bir öğretim programının yerel veya bölgesel düzeyde kalması, ulusal sınırları aşamaması beklenemez. Çünkü öğretim programlarının şekillendireceği bireylerin, sadece doğup büyüdüğü ülkenin değil, kendi ülkesinden daha geniş bir dünya ailesinin de üyesi olduğu bir gerçektir. Bu durumda, öğretim programlarının da ulusal ve uluslararası olma dengesini koruyacak, yerellik ve evrensellik çatışmasını ortadan kaldıracak şekilde hazırlanması önem taşımaktadır.

Türkiye ve ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programlarında içerik olarak akıcı ve doğru okumanın, yazmanın ve konuşmanın önemsendiği; etkili dinlemenin, doğru telaffuzun, imla kurallarına uymanın, temel dil becerilerine ilişkin stratejilerin uygulanmasının, teknolojiden yararlanılmasının, bireysel farklılıkların dikkate alınmasının önemsendiği görülmektedir. Ulaşılan bu sonuçlar, Demirel (2017) tarafından ifade edilen "İçerik, hedeflerle tutarlı ve öğrenciler için anlamlı olmalı; içerik seçiminde öğrencilerin ilgisi, ihtiyaçları, bilişsel, duyuşsal ve devinimsel gelişim özellikleri dikkate alınmalı; içerik teorik ezbercilikten uzak ve uygulamaya dönük olmalı." görüşü ile paralellik göstermektedir. ABD Kaliforniya Anadili Öğretim Programı'nda, ülkedeki çok eyaletli ve çok uluslu devlet yapısından kaynaklı olarak bölgesel ve kültürel dil farklılıklarına dikkat çekilmesine karşın, tek devlet ve tek millet anlayışının şekillendirdiği merkezi devlet anlayışına sahip Türkiye'de anadili öğretim programında yerel, bölgesel veya kültürel dil farklılıklarına ilişkin herhangi bir içerik/kazanım yer almamaktadır. Çebi ve Karaçuha, 2015 tarafından yapılan çalışmada da Türkiye Anadili Öğretimi Programı'nın katı bir merkezîyetçi yapı sergilediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim programlarının ulusal ve evrensel özelliklerin yanı sıra yerel ve bölgesel özelliklere yer

vermesi, hitap ettiği toplumun değerlerini, inançlarını ve normlarını dikkate alması ve dünyadaki yönelimlere uygun olması gerekir.

Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın; öğrenme-öğretme sürecinin öğrenci merkezli olarak oluşturulması, öğrenme-öğretme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden yararlanılması, öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınması, görsel ve işitsel iletişim araçların kullanılması, çağdaş öğrenme-öğretme yöntem, teknik ve stratejilerinin kullanılması konularında benzerlik gösterdikleri görülmüştür. Ulaşılan bu sonuçlar, Demirel (2017) tarafından ifade edilen "Hedeflere uygun öğrenme-öğretmen stratejileri, yöntem ve teknikleri kullanılmalı, kolay ulaşılabilir eğitim materyalleri belirlenmeli, öğrenme-öğretme süreçleri bireyin temel gereksinimlerine, hazırbulunuşluk düzeyine ve gelişimsel özelliklerine uygun olmalı, öğrenme-öğretme süreçleri ilgi çekici ve öğrenci merkezli olarak planlanmalıdır." görüşü ile paralellik göstermektedir. Öğrenme-öğretme sürecinde benimsenen yaklaşımlar öğrencilerin yaşadıkları öğrenme güçlüklerinin nedenlerinden biri olduğundan (Baş, 2017; Burns, 2015; Sarı ve Tertemiz, 2017), program geliştirme sürecinde; eğitim durumlarının, öğrenciyi merkeze alacak, çağdaş eğitim teknolojilerinden üst düzeyde yararlanmayı sağlayacak, güncel öğrenme model ve stratejilerine uygun olarak çağdaş öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerini kullanabilecek şekilde düzenlenmesi önemlidir. Bu açıdan bakıldığında, her iki anadili öğretim programının da çağdaş öğrenme-öğretme anlayışına uygun olarak hazırlandığı söylenebilir.

Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın; ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin öğretim süreci öncesinde, öğretim sürecinde ve öğretim süreci sonrasında süreç ve sonuç odaklı yapılması, ölçme ve değerlendirme sürecinde güncel ölçme ve değerlendirme yöntem, teknik ve stratejilerinin kullanılması, öğrenci ürün dosyalarından yararlanılması, ölçme ve değerlendirme sürecinde bireysel farklılıkların dikkate alınması konularında benzerlik gösterdikleri görülmektedir. Ulaşılan bu sonuçların, Demirel (2017) tarafından açıklanan "ölçme-değerlendirme durumu açık, seçik ve anlaşılır olmalı, öğrencinin yaşına, sınıf düzeyine, sözcük dağarcığına uygun olmalı, ölçme-değerlendirme yöntem ve teknikleri, kazanımları ölçebilecek nitelikte olmalıdır" temel ilkeleriyle uyumlu olduğu görülmektedir. ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nda; ABD'nin çok eyaletli ve çok uluslu olmasından ve eyaletlerin içerisinde farklı siyasi yapılara sahip bölgelerin bulunmasından kaynaklı olarak ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinde, okulun bulunduğu yerin hedeflerinin, bölge ve eyalet standartlarının dikkate alınması önerilirken, merkeziyetçi ve üniter devlet yapısına sahip olan Türkiye'de anadili öğretim programında bu anlamda bir öneri yer almamıştır.

Türkiye ve ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programları incelendiğinde, her iki öğretim programının da yapısal olarak birbirine

benzer unsurlara sahip oldukları görülmektedir. Ancak programın temel amaçlarının, içeriğinin, kazanımlarının, öğrenme-öğretme ile ölçme ve değerlendirme süreçlerinin açıklandığı ifadeler detaylı olarak incelendiğinde; Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda daha uzun, daha kapsamlı ve daha iddialı ifadelerin kullanılmasına karşın, ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nda daha kısa, daha öz ve daha yalın bir tarzın benimsendiği görülmektedir. Türkiye Anadili Öğretim Programı'nın akademik yoğunluklu ve ağıdalı bir dille kaleme alındığı, ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nda ise daha sade bir anlatımın tercih edildiği görülmektedir. Türkiye Anadili Öğretim Programı'nın daha detaycı, ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programının ise daha sade hazırlandığı; Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda, programın öğelerine ilişkin ideal açıklamaların yapıldığı, genel kabul görmüş iddialı bilimsel gerekçelerin sunulduğu görülürken, ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nda programın öğelerine ilişkin kuramsal açıklamalardan çok somut göstergelerin yer aldığı görülmektedir. Padem (2016) tarafından yapılan çalışmada da Türkiye Anadili Öğretim Programı'nda temel amaç ve becerilerin oldukça akademik bir dille ifade edildiği ve programın detaycı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çebi ve Durmuş (2012) tarafından yapılan çalışmada ise Türkiye Anadili Öğretim Programı'nın uygulayıcıları sınırlayıcı bir detaycılığa sahip olduğu tespit edilmiştir. Anlaşılmasını ve uygulanmasını güçleştirici detaylara fazla yer verilmemesi, daha yalın ve daha somut göstergelere odaklanması açısından ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın daha sonuç alıcı olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak; Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın programın öğeleri açısından benzerliklerinin çok fazla olduğu görülmektedir. Program geliştirme çalışmalarının, 1924 yılında Türkiye'ye çağrılan John Dewey'nin kaleme aldığı raporlar doğrultusunda şekillendirilmesinden kaynaklı olarak Türk Eğitim Sistemi'nde Amerikan etkisinin yadsınamayacak bir ağırlıkta olduğu söylenebilir (Demirel, 1992; Dewey, 1939; Okur, 2005; Tarman, 2011). Ayrıca, Türkiye Anadili Öğretim Programlarının ABD dil öğretim programlarına öykündüğü de ileri sürülmektedir (Çebi ve Durmuş, 2012). ABD'nin Türkiye'nin önemli bir müttefiki olması (Özata, 2017), Türk Eğitim Sistemi'nin, Cumhuriyet'in ilk yıllarından günümüze Amerikan Eğitim Sistemi'nin etkisinde kalmış olması gibi durumlar, her iki program arasındaki benzerliklerin nedenleri olarak açıklanabilir.

Dünyayla uyum sağlama ve özellikle Avrupa Birliği ile bütünleşme, son yıllarda Türk dış politikasının önemli hedeflerinden biri haline gelmiştir. Bu uyum ve bütünleşme sürecinde eğitim sisteminin çok boyutlu olarak gözden geçirilmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Türk Eğitim Sistemi'nin diğer

ülkelerin eğitim sistemleri ile paralellik gösterebilmesi için, çağın gereklerini karşılayacak şekilde çok boyutlu olarak yeniden yapılanması gerektiği açıktır. Bu değişim, dönüşüm ve uyum sürecinde, özellikle bu süreci başarıyla tamamlamış ileri ülkelerin eğitim sistemleri çok yönlü olarak incelenerek karşılaştırılmalı ve karşılaştırmalı eğitim alanının sunduğu bilimsel verilerinden üst düzeyde yararlanılmalıdır.

Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın programın öğeleri açısından birçok benzerliklerinin bulunmasına rağmen, ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı'nın Türkiye Anadili Öğretim Programı'ndan farklı olarak öğrencilerde dilin felsefesine, gerekliliğine ve zenginliğine yönelik bir farkındalık yaratma eğiliminde olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, Türkiye Anadili Öğretim Programı'nın da iddialı ve ağıdalı kuramsal ifadelerden arındırılması, uygulayıcıları sınırlayıcı detaylıktan kurtarılması, öğrencilere anadillerinin felsefesini, çeşitliliğini ve önemini kavratacak yalınlıkta ve anlaşılır olarak hazırlanması gerekir. Türkiye Anadili Öğretim Programı'nın, anadile ilişkin hedef belirlemeye, içerik hazırlamaya, öğrenme-öğretme süreçlerini oluşturmaya ve ölçme-değerlendirme süreçlerini yapılandırmaya şekilsel olarak odaklanmak yerine, anadile ilişkin öğrencilerde çok boyutlu bir farkındalık oluşturmaya odaklanmasının anadil öğrenme-öğretme sürecine daha olumlu katkılar sağlayacağı söylenebilir.

Bu çalışmada, Türkiye Anadili Öğretim Programı ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programı, programın öğeleri bağlamında karşılaştırılmıştır. Türkiye'de ve ABD Kaliforniya Eyaleti'nde kullanılan anadili ders kitaplarının içeriklerini karşılaştıran çalışmaların yapılmasının da alana önemli katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akkuş, N. (2012). Kaliforniya Eğitim Sistemi. Özcan Demirel (Ed.), *Gelecek İçin Eğitim* kitabı içinde (s. 129-143), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Altıntaş, S. ve Görgeç, İ. (2014). Türkiye İle Güney Kore'nin Matematik Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *NWSA-Education Sciences*, 9 (2), 191-216.
- Baş, M. (2017). 2009 ve 2015 İlkokul Matematik Dersi Öğretim Programları ile 2017 İlkokul Matematik Dersi Öğretim Programı Karşılaştırması. *Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 1219-1258
- Burns, M. (2015). *About Teaching Mathematics A K-8 Resource*. USA: Math Solutions Publications.
- CCSO (2010). *Common Core State Standards for English Language Arts*. <http://www.corestandards.org/the-standards/english-language-arts-standards> adresinden 14 Ocak 2018 tarihinde indirilmiştir.

- CDE (2009). *English-Language Arts Content Standards for California Public Schools, Kindergarten Through Grade Twelve*. Sacramento, CA: CDE Press. <https://www.cde.ca.gov/be/st/ss/documents/elacontentstnds.pdf>
- Çağlar, S. (2006). *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İşledikleri Disiplin Suçları ve Aldıkları Disiplin Cezaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Çağlayan E. ve Kıratlı, A. D. (2017). Resim Bölümlerinde Uygulanan Eğitim Programları Hakkında Öğretim Elemanı Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32 (4), 780-793
- Çebi, A. ve Durmuş, T. (2012). Türkiye İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı İle ABD Massachusetts İngilizce Eğitimi Çerçeve Programı'nın Karşılaştırılması. *Journal of Educational and Instructional Studies in The World*. 2 (1), 110-121
- Çebi, A. ve Karaçuha, E. A. (2015). Türkiye ile ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Eğitim İzlemlerinde İlk Okuma ve Yazma Öğretimi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*. 28-47
- Çelik, F. (2006). Türk Eğitim Sisteminde Hedefler ve Hedef Belirlemede Yeni Yönelimler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (7), 1-15.
- Çubukçu, Z., Yılmaz, B. Y. ve İnci, T. (2016). Karşılaştırmalı Eğitim Programları Araştırma Eğilimlerinin Belirlenmesi – Bir İçerik Analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5 (1), 446-468.
- Demirbaş, E. (2007). *Cumhuriyet Dönemi Türkçe Öğretimiyle Günümüz Türkçe Öğretiminin Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Demirel, Ö. (1992). Türkiye'de Program Geliştirme Uygulamaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (7), 27-43
- Demirel, Ö. (2000). *Karşılaştırmalı Eğitim*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2017). *Eğitimde Program Geliştirme, Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (2012). *Eğitim ile ilgili temel kavramlar*. Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (Ed.). *Eğitim Bilimine Giriş* içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dewey, J. (1939). *Türkiye Maarifi Hakkında Rapor*. İstanbul: Devlet Basımevi

- Erdoğan, İ (2003). Karşılaştırmalı Eğitim: Türk Eğitim Bilimleri Çalışmaları İçinde Önemsizmesi Gereken Bir Alan. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*,1 (3), 265-282
- Erdoğan, T. ve Gök, B. (2011). Türkiye, Finlandiya ve İrlanda Anadili Öğretim Programlarının Karşılaştırılması. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 1-19
- Ergün, M. (1985). Karşılaştırmalı Eğitim. Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü: <http://www.egitim.aku.edu.tr/kegitim.pdf> adresinden 08.01.2018 tarihinde indirilmiştir.
- Güçlü, N. ve Bayrakçı, M. (2004). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi ve Hiçbir Çocuğun Eğitimsiz Kalmaması Reformu. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 51-64
- Güzel, İ., Karataş, İ. ve Çetinkaya, B. (2010). Ortaöğretim Matematik Öğretim Programlarının Karşılaştırılması: Türkiye, Almanya ve Kanada. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 1 (3), 309-325
- Halat, S. ve Coşkun, M. V. (2017). Kanada'nın British Columbia Eyaleti ve Türkiye'deki Anadil Öğretim Programlarının Karşılaştırılması. H. Ülper (Ed.). *Türkçe Eğitimi Güncel Araştırmaları* kitabı içinde (s. 82-104), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Harmancı, F. M. (2015). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi. A. Balcı (Ed.). *Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri* kitabı içinde (s. 31-40), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Kara, M. (2001). *Türk ve Fransız Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler ve Teknikler*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Mamur, N. (2011). Görsel Sanatlar Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Alanlarına Yönelik Ölçme ve Değerlendirme Araç ve Yaklaşımlarına İlişkin Yeterlilikleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 9 (3), 597-626
- Mermut, Ö. (2005). Bazı Avrupa Birliği Ülkeleri (Almanya, Avusturya, İtalya, Finlandiya) ve Türkiye'deki İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2017). Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara: MEB Yayınları.
- Noah, H. J. (1984). The Use and Abuse of Comparative Education. *Comparative Education Review*, 28 (4), 550-562

- Okur, M. (2005). Milli Mücadele ve Cumhuriyetin İlk Yıllarında Milli ve Modern Bir Eğitim Sistemi Oluşturma Çabaları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (1), 199-217
- Özata, M. (2017). *Türk Amerikan İlişkileri (1971-1984)*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Padem, S. (2016). İlkokul 1. Sınıf Anadil Öğretiminin Karşılaştırılması: Türkiye ve Avustralya. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5 (4), 340-347
- PISA. (2015). PISA 2015 Ulusal Raporu. http://pisa.meb.gov.tr/wp-content/uploads/2014/11/PISA2015_UlusalRapor.pdf
- Sarı, M. H. ve Tertemiz, N. (2017). İlkokul 4. Sınıfta Dienes İlkelerine Göre Yapılandırılmış Geometri Etkinliklerinin Öğrenci Başarısına ve Kalıcılığa Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 42 (190), 1-23. DOI: <http://sci-hub.cc/10.15390/EB.2017.6161>
- Şahin, Ç. (2007). 1979 ile 2006 Yılları Arası Türkiye'deki Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. (2), 138-156.
- Tarman, B. (2011). Development of Social Curriculum in Turkey and John Dewey's Effect on The Modernization of Turkish Education. *International Journal Education*, 7 (1), 45-61
- Topbaş, E. (2001). *Türkiye ve Fransa'da Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Kurum Programlarının Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu
- Türkoğlu, A. (1984). *Türkiye ve Fransa'da Lise Programlarının Karşılaştırmalı olarak İncelenmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Ültanır, G. (1994). *Alman, Avusturya ve Türk Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı olarak İncelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara
- Ültanır, G. (2000). *Karşılaştırmalı Eğitim Bilimi Kuram ve Teknikler*. Ankara: Eylül Yayıncılık.
- Yaman, H. ve Demirtaş, T. (2013). Ana Dili Öğretim Programlarının Temel Özellikleri. *Dünyada Ana Dili Öğretimi –Program İncelemeleri-* (Ed. Havva Yaman). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yaman, H. ve Göçen, G. (2014). Türkiye ve Singapur Anadili Öğretimi Programları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10 (4): 783-806

**Türkiye ve ABD Kaliforniya Eyaleti Anadili Öğretim Programlarının Programın Öğeleri
Bağlamında Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi**

Yazıcı, H. ve Koca K. (2008). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı. *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi*. B. Tay ve A. Öcal (Ed.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

“İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi”
“Journal of the Human and Social Sciences Researches”
[itobiad]

ISSN: 2147-1185